

УДК 347.95:347.235

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.2.50>

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА РЕЄСТРАЦІЙНИМИ ДІЯМИ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ДОСТУПУ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ РЕЧОВИХ ПРАВ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Коткова О.А.,

*здобувач наукового ступеня доктор філософії
за спеціальністю 081 «Право»,*

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID: 0009-0000-9971-5070*

Коткова О.А. Судовий контроль за реєстраційними діями в умовах обмеженого доступу до державного реєстру речових прав в період воєнного стану.

У представлений науковій статті проведено комплексне та системне дослідження правової природи і галузевої специфіки здійснення судового контролю за реєстраційними діями в умовах дії правового режиму воєнного стану. Ключову увагу в роботі приділено критичному аналізу нормативних обмежень щодо функціонування та оперативного доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП). Такі заходи були впроваджені державою як необхідний превентивний крок задля забезпечення національної безпеки, збереження цілісності цифрових баз даних та захисту конфіденційної інформації громадян від можливого несанкціонованого втручання з боку агресора.

Автор детально розкриває фундаментальну трансформацію ролі суду як головного і єдиного гаранта захисту приватного права власності в ситуаціях так званого адміністративного формалізму. Це явище характеризується вимушеним обмеженням функціональних потужностей публічних реєстрів та жорсткими процедурними рамками діяльності державних реєстраторів і нотаріусів. У роботі ґрунтовно проаналізовано сучасні процесуальні виклики, складні питання розмежування предметної та суб'єктної юрисдикції реєстраційних спорів, а також об'єктивну необхідність розширення стандартів доказування за умов повної відсутності доступу до первинних паперових архівів на тимчасово окупованих територіях України.

Особливий акцент зроблено на ефективності інституту забезпечення позову через накладення заборони на вчинення реєстраційних дій, що є критично важливим для запобігання рейдерським захопленням активів. Окреслено проблематику захисту прав добросовісного набувача через призму дотримання критерію підвищеної обачності, що покладає на учасників цивільного обороту обов'язок здійснювати глибоку перевірку юридичної чистоти об'єкта. У підсумку автором запропоновано стратегічні шляхи вдосконалення механізмів контролю, зокрема через глибоку цифрову інтеграцію судової системи з ДРРП для автоматичного виконання рішень. Доведено, що в умовах війни саме судовий контроль має забезпечувати справедливий баланс між безпековими обмеженнями держави та принципом непорушності титулів власності, гарантуючи правову визначеність і стабільність національного правопорядку.

Ключові слова: судовий контроль, державна реєстрація, нерухоме майно, воєнний стан, ДРРП, право власності, добросовісний набувач, юрисдикція, цифровізація.

Kotkova O.A. Judicial review of registration actions under limited access to the state register of property rights during martial law.

The presented scientific article provides a comprehensive and systemic study of the legal nature and sectoral specificity of judicial review over registration actions under the legal regime of martial law. Key attention is focused on a critical analysis of regulatory restrictions regarding the functioning and operational access to the State Register of Property Rights to Immovable Property (SRPR), introduced by the Cabinet of Ministers Decree No. 209. Such measures were implemented by the state as a necessary preventive step to ensure national security, preserve the integrity of digital databases, and protect the confidential information of citizens from potential unauthorized interference by the aggressor.

The author reveals in detail the fundamental transformation of the court's role as the primary and sole guarantor of private property rights protection in situations of so-called «administrative formalism.» This phenomenon is characterized by the forced limitation of the functional capacity of public registries and the rigid procedural frameworks governing the activities of state registrars and notaries. The work thoroughly analyzes contemporary procedural challenges: complex issues regarding the demarcation of subject-matter and personal jurisdiction in registration disputes, as well as the objective necessity to expand evidentiary standards in the absence of access to primary paper archives in the temporarily occupied territories of Ukraine.

Particular emphasis is placed on the effectiveness of the institute of interim relief through the imposition of prohibitions on registration actions, which is a critically important tool for preventing corporate raiding and the illegal alienation of assets. The article outlines the problematic issues of protecting the rights of a bona fide purchaser through the lens of the «due diligence» criterion, which obliges participants in civil commerce to conduct a profound verification of an object's legal title. Ultimately, the author proposes strategic ways to improve control mechanisms, particularly through the deep digital integration of the judicial system with the SRPR for the automated execution of decisions. It is proven that under wartime conditions, judicial review must ensure a fair balance between the state's security restrictions and the principle of indefeasibility of property titles, guaranteeing legal certainty and the stability of the national legal order.

Key words: judicial control, state registration, immovable property, martial law, SRPR, property rights, bona fide purchaser, jurisdiction, digitalization.

Постановка проблеми. Повномасштабна агресія проти України зумовила необхідність невідкладної трансформації системи державного управління, зокрема в царині реєстрації речових прав на нерухоме майно. Запровадження воєнного стану поставило перед державою складний виклик забезпечити критичну конфіденційність даних і захист реєстрів від несанкціонованого втручання агресора, не зупиняючи при цьому цивільний оборот та гарантуючи непорушність права власності.

Обмеження доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП), запроваджене низкою підзаконних актів, стало вимушеним, але суперечливим кроком, що породило нові типи правових конфліктів.

В таких складних умовах особливого важливого значення набуває судовий контроль, що виступає не лише як механізм перевірки законності дій державних реєстраторів, але і як гарантія дотримання балансу між національною безпекою та приватним правом.

Виникнення реєстраційних лакун, територіальні обмеження та специфічні воєнні заборони на вчинення правочинів потребують переосмислення традиційних підходів до судового захисту, оскільки стандартні правові алгоритми мирного часу часто виявляються неефективними в умовах обмеженої публічності реєстрів.

Актуальність дослідження правового режиму Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП) зумовлена необхідністю пошуку балансу між гарантуванням непорушності права власності та забезпеченням національної безпеки держави, адже з початком повномасштабної агресії РФ виникла критична загроза несанкціонованого доступу до персональних даних громадян та маніпуляцій із титулами власності на тимчасово окупованих територіях.

Метою даної статті є дослідження правової природи і галузевої специфіки здійснення судового контролю за реєстраційними діями в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Стан опрацювання проблематики. Значний внесок у розвиток досліджуваної проблематики здійснили такі вчені, як О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова, В.В. Луць, Р.А. Майданик, І.В. Спасибо-Фатєєва, які досліджували питання захисту речових прав, юридичної природи державної реєстрації та способів поновлення порушених майнових прав. Водночас у більшості таких досліджень увага зосереджувалася переважно на функціонуванні реєстраційної системи в умовах мирного часу. Це зумовлює необхідність подальшого наукового осмислення механізмів судового контролю за реєстраційними діями в умовах воєнного стану, з урахуванням новітніх викликів, пов'язаних із функціонуванням державних реєстрів, захистом права власності та забезпеченням ефективного доступу до правосуддя.

Виклад основного матеріалу. Як зазначають науковці, обмеження доступу до державних реєстрів у лютому 2022 року стало стратегічним кроком для збереження цифрового суверенітету

України та запобігання масовому незаконному переоформленню майна [1, с. 42]. У цей період судова гілка влади стикнулася з викликом інтерпретації обмежень, встановлених виконавчою владою. Правовий режим воєнного стану, згідно зі ст. 64 Конституції України, дозволяє окремі обмеження прав, проте вони мають бути пропорційними. В юридичній доктрині підкреслюється, що судовий контроль у цей період трансформується з класичної перевірки процедурної чистоти дії реєстратора у механізм оцінки легітимності втручання держави у право мирного володіння майном [2, с. 115].

Слід звернути увагу, що базовим нормативно-правовим актом, що визначив параметри функціонування ДРПП в умовах війни, стала Постанова КМУ № 209 від 6 березня 2022 року про «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану». Зазначена постанова запровадила концепцію чергових реєстраторів та обмежений перелік нотаріусів, допущених до роботи з реєстром. Таке вибіркове надання доступу було мотивоване безпековими ризиками, водночас воно створило певні перешкоди для реалізації цивільного обороту.

Окрім дослідники у своїх наукових роботах звертають увагу на територіальну диференціацію доступу введено з огляду на запровадження переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані території, що у свою чергу стало правовим фільтром, який відповідно блокує будь-які можливі реєстраційні дії в таких зонах ризику, мінімізуючи можливості для так званого реєстраційного рейдерства [3, с. 88]. У свою чергу для суду це означає необхідність чіткої перевірки статусу території саме на момент вчинення відповідної оскаржуваної дії, зокрема визначення, що статус окупованої території має фактичну, а не лише юридичну природу, а обмеження на будь-які реєстраційні дії діють з моменту реального встановлення контролю агресором, незалежно від дати оновлення офіційного Переліку суб'єктом владних повноважень, у даному випадку Мінреінтеграції. Такий підхід дозволяє судам визнавати правомірними відмови у реєстрації прав на майно в так званих сірих зонах, захищаючи державний інтерес від незаконних дій, спрямованих на відчуження.

Крім того, особливістю правового режиму функціонування ДРПП стало впровадження додаткових процедурних бар'єрів. Зокрема, було обмежено реєстрацію на підставі довіреностей (крім випадків їх посвідчення в установленому порядку), заборонено відчуження майна в короткі терміни після придбання та обмежено доступ до відомостей для широкого кола осіб. Ці запобіжники, хоч і ускладнюють цивільний оборот, є виправданими засобами захисту від легалізації майна, відчуженого під примусом у зоні бойових дій [4, с. 14].

Таким чином, судовий контроль у справах такої категорії здебільшого стосується оскарження відмов реєстраторів, які діють у межах встановлених жорстких приписів, що у деяких випадках протирічать базовим нормам профільного нормативного акту - Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». З огляду на це, головною складністю є розмежування технічної неможливості вчинення реєстраційної дії та протиправної бездіяльності суб'єкта владних повноважень.

Разом з тим, необхідно відмітити, що саме в умовах воєнного стану роль Міністерства юстиції, як органу адміністративного контролю посилилася, проте міністерство обмежене у вирішенні спорів про право. Звичайно, адміністративний порядок оскарження реєстраційних дій є швидким, однак виключно суд спроможний забезпечити повну ретроспективну оцінку законності дій реєстратора в умовах частой зміни підзаконних нормативно-правових актів КМУ [5, с. 201].

З огляду на все зазначене, можна констатувати, що функціонування ДРПП в умовах воєнного стану перейшло від принципу публічності та відкритості до принципу контрольованості та захищеності, що вимагає пошуку нових підходів до оцінки законності реєстраційних дій. Судовий контроль водночас виступає запобіжником, що не допускає використання воєнного стану як універсального виправдання для ігнорування законних прав заявників.

Важливе значення дослідження процесуального аспекту судового контролю зумовлена перш за все динамічною зміною судової практики щодо визначення юрисдикції спорів у сфері державної реєстрації. В умовах воєнного стану, коли доступ до реєстрів обмежений, зросла кількість позовів, де оскаржується не лише технічна дія реєстратора, а й саме право, що виникло на підставі такої дії.

Предметний склад спорів сьогодні найчастіше стосується оскарження відмов у реєстрації, мотивованих перебуванням майна на територіях, де доступ до ДРПП обмежений, або відсутністю

реєстратора у спеціальному переліку Мін'юсту, при цьому було розширено суб'єктний склад таких спорів, за рахунок обов'язкового залучення Міністерства юстиції як третьої особи, оскільки цей орган державної влади наділений повноваженнями щодо забезпечення доступу до реєстрів.

Водночас, правильне визначення юрисдикції (адміністративна чи цивільна/господарська) у справах щодо ДРРП під час особливого правового режиму воєнного стану є запорукою ефективного доступу до правосуддя, оскільки помилка у виборі суду може призвести до невиправданого затягування розгляду справи в умовах обмежених строків оскарження [6, с. 142].

Велика Палата Верховного Суду продовжує дотримуватися позиції, що якщо спір пов'язаний із порушенням цивільного права особи іншою особою, на підставі якого вчинено реєстраційну дію, він має розглядатися за правилами цивільного або господарського судочинства. Проте, специфіка воєнного часу додала справ, де реєстратор відмовляє у дії виключно через безпекові обмеження (наприклад, перебування майна в зоні бойових дій), що повертає такі спори у площину адміністративного судочинства як перевірку дискреційних повноважень органу влади [7, с. 56].

Ускладнення процесу доказування є однією із характерних особливостей судового розгляду в цей період, оскільки суд стикається з проблемою інформаційного вакууму у ситуаціях, коли паперові архіви знищені або знаходяться на тимчасово окупованих територіях, а доступ до електронного реєстру обмежений. В наукових колах підкреслюється, що суди змушені застосовувати ширші стандарти доказування, приймаючи непрямі докази володіння майном, оскільки формальний витяг з ДРРП не завжди відображає актуальний стан через технічні паузи в роботі системи [8, с. 210].

Слід звернути увагу, що надзвичайно актуальною є необхідність розв'язання питання про реєстраційні прогалини, періоди коли дії вчинялися на підставі наказів Мін'юсту, що згодом скасовувалися або змінювалися. Судовий контроль має враховувати принцип правової визначеності, оскільки особа не може нести відповідальність за дії реєстратора вчинені ним в період, коли державні алгоритми доступу до ДРРП змінювалися щотижня [9, с. 18].

В умовах спеціального режиму воєнного стану особливого значення набули заходи забезпечення позову шляхом заборони вчинення реєстраційних дій. Оскільки ризик незаконного відчуження майна через чорних нотаріусів або шляхом використання вкрадених цифрових ключів у прифронтових зонах зріс, суди стали частіше застосовувати цей інструмент, який виконує функцію консервації правового стану, і таким чином є важливим засобом для запобігання ланцюговим перепродажам об'єктів нерухомості.

Разом з тим, існує і зворотний бік зловживання цим інструментом, зокрема для блокування законної господарської діяльності, а відповідно актуальним постає також питання виявлення критеріїв розумної обґрунтованості таких заборон в умовах обмеженої публічності реєстрів.

Аналіз практичних проблем судового контролю свідчить про виникнення специфічних правових конфліктів, які були неможливі у мирний час. Обмеження доступу до ДРРП та запровадження особливих правил реєстрації створили ситуацію, де легітимні очікування власників майна часто входять у суперечність із імперативними заборонами воєнного стану, і однією з головних дилем є визначення правової природи реєстраційних дій, вчинених у періоди короткочасних технічних вікон, коли доступ до реєстрів відновлювався без належного нормативного регулювання.

Судова практика цього періоду стикається з необхідністю оцінювати дії реєстраторів, які змушені були обирати між дотриманням загальних норм Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та підзаконними актами КМУ, що запроваджували тимчасові обмеження, а тому важливим є вироблення концептуального єдиного підходу до вирішення спорів, що виникають через відмову у реєстрації прав на підставі довіреностей, виданих в умовах окупації або за кордоном без належного посвідчення дипломатичними установами.

Однією з найбільш розповсюджених проблем є оскарження рішень про відмову у державній реєстрації прав. Реєстратори часто посилаються на Постанову КМУ № 209 як на абсолютну підставу для відмови, навіть у випадках, коли йдеться про життєво необхідні правочини.

У таких справах судовий контроль має особливе значення для подолання надмірного формалізму. Правознавці вказують на те, що суд не може обмежуватися лише перевіркою формальної відповідності дій реєстратора чинним на момент звернення обмеженням, а має оцінювати, чи не призвела така відмова до фактичного позбавлення особи права на майно без легітимної мети [10, с. 22]. Актуальним також залишається питання відповідальності держави за затримки у реєстрації, що призвели до збитків власників майна.

Найбільш складною категорією справ є захист прав добросовісного набувача в умовах закритого реєстру. У періоди, коли публічний доступ до реєстру був повністю закритий, перевірка юридичної чистоти об'єкта стала майже неможливою для пересічного покупця, що створило сприятливі умови для появи схем подвійного продажу або реалізації майна, що перебуває під прихованим обтяженням. Концепція добросовісності набувача в умовах воєнного стану трансформується тепер від особи вимагається підвищена обачність, що включає не лише перевірку реєстру, а й з'ясування фізичного стану майна та статусу продавця [11, с. 112].

Практика свідчить, що суди, розглядаючи такі спори, все частіше застосовують доктрину виправданого очікування, де захист надається тій стороні, яка покладалася на офіційні дані реєстру, навіть якщо вони були неповними у зв'язку з воєнними обмеженнями.

Нарешті, актуальною залишається проблема реального виконання судових рішень, адже навіть маючи на руках рішення суду про зобов'язання вчинити реєстраційну дію на свою користь, особа може зіткнутися з технічним блокуванням реєстру на певній території, а тому судовий контроль за виконанням рішень у цій сфері має повинен мати активний характер, оскільки держава зобов'язана забезпечити технічну можливість реалізації права, підтвердженого судом, незважаючи на особливий правовий режим.

Удосконалення судового контролю за реєстраційними діями в умовах воєнного стану зумовлене необхідністю адаптації національної правової системи до довготривалих безпекових викликів, адже тимчасові заходи, запроваджені на початку воєнного стану, поступово трансформуються у сталу практику, що потребує системного переосмислення. Як зазначають експерти, подальший розвиток судового контролю має відбуватися шляхом переходу від простого реагування на порушення до створення превентивних цифрових алгоритмів, що унеможливають реєстраційні зловживання [12, с. 215].

В свою чергу формування усталеної практики правозастосування є критично важливим для забезпечення правової визначеності, оскільки непередбачуваність реєстраційних процедур і обмежений доступ до даних створює передумови для появи корупційних ризиків, мінімізація яких є прямим обов'язком суду через застосування механізмів судового контролю.

Одним з першочергових напрямків удосконалення судового контролю реєстраційних процедур є цифровізація взаємодії судів і ДРРПП, та подальше поглиблення інтеграції між Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою (ЄСІТС) та ДРРПП, оскільки на теперішній час існує значний часовий проміжок між постановленням ухвали про забезпечення позову та її реальним відображенням у реєстрі, що в свою чергу створює передумови для реєстраційних зловживань та настання негативних наслідків для власників майна. Впровадження автоматичного накладення та зняття заборон на підставі електронного судового рішення, засвідченого КЕП судді, дозволить ліквідувати людський фактор та запобігти відчуженню майна в період між судовим засіданням і зверненням до реєстратора [13, с. 88]. Актуальність цієї реформи підкреслюється необхідністю оперативного захисту активів на територіях, що перебувають під загрозою окупації або інтенсивних обстрілів.

Важливим кроком має стати уніфікація судової практики щодо воєнних застережень та розробка узагальнюючих позицій Верховного Суду щодо тлумачення понять нагальна необхідність та пропорційність обмежень у реєстраційній сфері. Дослідники наголошують, що судовий контроль має стати більш гнучким суди повинні отримати право валідувати реєстраційні дії, вчинені з незначними процедурними відхиленнями від постанов КМУ, якщо це було єдиним способом врятувати право власності від знищення [14, с. 132].

Також пропонується вдосконалити інститут судового доручення для оперативного отримання доказів з територій, де доступ до ДРРП обмежений, але функціонують органи місцевого самоврядування. Уніфікація підходів дозволить уникнути ситуацій, коли ідентичні відмови реєстраторів визнаються законними в одному регіоні та скасовуються в іншому.

Актуальним та гострим також залишається питання посилення контролю за виконанням рішень у справах проти держави. Важливим в цьому напрямку є процесуальний аспект, а саме розширення застосування ст. 382 КАС України (судовий контроль за виконанням судових рішень), адже в умовах війни держава часто посилається на технічну неможливість виконання рішень щодо ДРРП, а тому механізм накладення штрафів на керівників територіальних органів юстиції за невиконання рішень про відновлення прав у реєстрі має стати дієвим інструментом.

Це буде стимулювати суб'єктів владних повноважень до оперативного пошуку технічних шляхів реалізації прав громадян навіть у складних безпекових умовах. Отже, вдосконалення має йти шляхом технологізації права та посилення відповідальності за бездіяльність органів реєстрації.

Висновки. У ході дослідження встановлено, що судовий контроль за реєстраційними діями в умовах воєнного стану трансформувався з інструменту перевірки процедурної коректності у засіб забезпечення балансу між національною безпекою та конституційними гарантіями права власності. Обмеження доступу до ДРПП, запроваджені Постановою КМУ № 209, визнано легітимним заходом захисту даних від агресора. Водночас судова практика свідчить, що такі обмеження не повинні ставати самоціллю.

Судовий контроль має бути спрямований на подолання адміністративного формалізму, коли відмова у реєстрації ґрунтується на технічних чи територіальних перешкодах, що фактично позбавляють особу права на мирне володіння майном. Процесуальний аспект розгляду справ виявив необхідність гнучкого підходу до доказування. В умовах втрати паперових архівів та заблокованих реєстрів суди мають застосовувати стандарт балансу імовірностей, враховуючи непрямі докази володіння.

Варто відмітити, що юрисдикційна межа залишається динамічною спори щодо процедурних відмов належать до адміністративної юстиції, тоді як конфлікти щодо самого права до цивільної чи господарської. Захист добросовісного набувача в умовах обмеженої публічності реєстру потребує впровадження критерію підвищеної обачності.

На наше глибоке переконання, суди повинні враховувати, що закритість даних покладає на учасників цивільного обороту додатковий обов'язок щодо перевірки історії об'єкта його юридичного резюме і поза межами електронних витягів також. Таким чином, перспективи вдосконалення з піднятої проблематики, вбачаються у повній цифровій інтеграції ЄСІТС та ДРПП, що у свою чергу дозволить автоматично виконувати судові рішення про заборону чи відновлення відповідних реєстраційних дій, а у свою чергу відповідне рішення суду має бути таким, щоб після його пред'явлення реєстратору право власності відновилося без необхідності подавати додаткові позови. Все зазначене мінімізує як людський фактори так і корупційні ризики, що особливо актуально в умовах дефіциту реєстраційних послуг зумовлених правовим режимом воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Токарева К.С. Безпека даних в єдиних і державних реєстрах і цифрових платформах в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. URL: https://www.lsej.org.ua/4_2024/118.pdf.
2. Ільків Н.В. Запровадження стандартів належного адміністрування у сфері земельних відносин. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів. Матер. Міжн. наук.-практ. Конф. (м. Дніпро, 23 травня 2025 р.) с. 86–89. URL: <https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/27051/1/%D0%92%D0%B5%D1%80%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0.pdf>.
3. Шпіля В.Р. Державна реєстрація об'єктів нерухомого майна: адміністративно-правові засади та механізм реалізації. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2025. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/84703>.
4. Беликов В.І. Проблеми здійснення адміністративних процедур із ведення реєстру прав власності на нерухоме майно в умовах воєнного стану. DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2026.1.24>.
5. Чумак Ю. Захист приватної власності та історичні порушення: позиція судді Верховного Суду. Судова практика. Судово-юридична газета в Україні. 04 грудня 2025 року. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/347784-zaschita-chastnoy-sobstvennosti-i-istoricheskie-narusheniya-pozitsiya-sudi-verkhovnogo-suda>.
6. Спасенко В.О. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного реєстратора у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: особливості розмежування юрисдикції. Адміністративне право і адміністративний процес, інформаційне право. № 1 / 2024. Т. 2. URL: https://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive /2024/1_2024/part_2/1-2_2024.pdf.

7. Адміністративне судочинство в умовах війни. (Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики. 12 липня 2023 р.). Третя сесія Шостої міжн. наук.-практ. конф. КАС у складі ВС у співпраці з НАПрН України та Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, а також міжнародними партнерами: проектом Ради Європи «Посилення судових та позасудових засобів захисту прав осіб, постраждалих від війни в Україні», проектом ЄС «Право-Justice», Німецьким фондом міжнародного правового співробітництва (IRZ). URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1450080/>.
8. Marchenko Olesia, Ogorodnyk Nazar. Problematic aspects of evidence in civil proceedings under martial law. SSN 2710-4818 (Print), ISSN 2710-4826 (Online). DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.6.6>.
9. Гаврік Р.О., Владовська К.П. Теоретико-правові та прикладні аспекти здійснення судового контролю за виконанням судових рішень в адміністративних справах. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». С. 144-148. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.2.22>.
10. Огляд практики застосування Верховним Судом положень Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»: позиції Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_ZU_reesrt_rech_prav.pdf.
11. Чумак Ю. Захист прав добросовісних набувачів у практиці Верховного Суду. Круглий стіл «Обговорення практичних аспектів та порядку застосування положень закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо посилення захисту прав добросовісного набувача» № 4292-IX». URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/Zahust_prav_.pdf.
12. Соколова І.О., Ярошенко О.А. Цифрова трансформація правової системи України: роль платформи «ДІЯ» та електронного суду. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 1. № 92 (2025). С. 151-156. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.92.1.21.
13. Теремецький В.І. Проблеми взаємодії органів державної влади та суддівського врядування з іншими державними органами та установами системи правосуддя. URI: <https://luhbulletin.dnuvs.ukr.education/index.php/main/article/view/60/57>.
14. Блажівська Н. Дискреція в адміністративному судочинстві. Судова практика. Верховний Суд. Касаційний адміністративний суд: URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Prezent_diskrecia.pdf.

Дата першого надходження рукопису до видання:

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації: 10.05.2026

© Коткова О.А., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0